

Het Linnaeusklokje

KNNV afdeling Noordwest-Veluwe

2024 nummer 1 januari-april

*Ontdek
beleef
bescherm*

Van de bestuurstafel

Eerst het goede nieuws: er is ook volgend jaar weer sprake van een bestuurstafel met bestuursleden!

We hebben jullie in de loop van dit jaar op de hoogte gehouden van de uiterst zorgelijke situatie van het bestuur. Met z'n drieën was het niet leuk meer en daar kwam bij dat de termijn van Ati komend jaar zou aflopen en ik er al een jaartje aan vastgeknoopt had. Dus het leek erop dat Gerhard alleen over zou blijven en die had verhuisplannen!

We hebben erg ons best gedaan om de vacatures in te vullen. Peter Pfaff en Dick Dooyewaard hebben ons daarbij met raad en daad terzijde gestaan. En dat heeft succes gehad! Gelukkig ziet de toekomst er ineens weer een heel stuk zonniger uit. Maryke Mak en Wilma Heijblom hebben aangegeven zich bij de eerstvolgende ledenvergadering officieel kandidaat te willen stellen voor het bestuur: Maryke als penningmeester en Wilma als algemeen bestuurslid, die voor de notulen van de bestuursvergaderingen zal zorgen.

Beiden zijn nu al actief binnen het bestuur.

Gerhard Weigand is het afgelopen jaar verhuisd, maar gelukkig wel in de regio blijven wonen. Hij blijft dus ook in het bestuur.

Tot slot heb ik mijn taken voor de landelijke kampeercommissie van de KNNV kunnen overdragen. Ik zorgde voor de website en de deelnemersregistratie. Dat geeft opeens veel ruimte en heeft mij doen besluiten om ook volgend jaar nog te willen meedoen in het bestuur.

Wat ook belangrijk is, is dat we een aantal taken, die bij het bestuur terecht waren gekomen, nu weer hebben kunnen invullen

Zo is Hanneke Schraven bereid gevonden de promotie naar de bladen in de regio op zich te nemen. Zij zal als coördinator voor de promotieactiviteiten het werk van Jan Willem Jonker oppakken.

Dick Dooyewaard zorgde altijd al voor de coördinatie van de vele activiteiten van onze afdeling en heeft aangegeven daarnaast ook voor de verslagen van het coördinatorenoverleg en de jaarvergadering te willen zorgen.

Tot slot zijn we van plan als bestuur vier maal per jaar te vergaderen met de coördinatoren. Dat geeft de mogelijkheid om activiteiten beter af te stemmen en te besluiten hoe we nieuwe plannen met elkaar kunnen oppakken.

Hans Schraven maakte deze foto op 2 maart 2006 in het bos bij Oud-Groevenbeek, dat behoort tot de oudste bossen van Nederland. Oerbos kun je het niet noemen. Het dichtstbijzijnde oerbos bevindt zich in Oost-Polen bij Bialowiecza maar helaas zijn ze ook daar al druk doende er een einde aan te maken. Hier hebben we productiebossen maar mooi zijn ze wel.

Een heel positief verhaal dus.

Zijn er dan helemaal geen problemen meer?

We zijn nog op zoek naar minimaal één nieuw bestuurslid.

We vergaderen 7-8 keer per jaar. Vele handen maken het werk lichter voor iedereen. Dus denk nog eens goed na of ook jij een bijdrage kunt leveren.

Ook zoeken we nog een coördinator voor Landschapsbeheer als vervanger voor Aart Brons, die te kennen heeft gegeven na dit jaar te willen stoppen.

Tenslotte is er nog iemand nodig, die wil voorzien in de vacature coördinator plantenactiviteiten, die Anne-Marie Fondse heeft achtergelaten.

Dus aarzel niet: het is weer leuk om in het bestuur te zitten en/of de activiteiten te coördineren. Heb je interesse, dan geven we graag meer informatie.

Volkert Bakker

BESTUUR

Netnr: 0341

Voorzitter	Volkert Bakker	voorzitter@noordwestveluwe.knnv.nl	424293
Secretaris	vacant	secretaris@noordwestveluwe.knnv.nl	
postadres		Schaapskamp 9, 3849 PS Hierden	553229
Ondersteuning	Maryke Mak	penningmeester@noordwestveluwe.knnv.nl	06 14156580
Bestuurslid	Ati Vijge	awvijge@kpnmail.nl	560901
Bestuurslid	Gerhard Weigand	gerhard@weigand.nl	553229
Ondersteuning	Wilma Heijblom	heijblom@caiway.nl	419711

WEBSITE

Webmaster	Dineke de Visser	webmaster@noordwestveluwe.knnv.nl	
-----------	------------------	-----------------------------------	--

REDACTIE

Redactieadres	Nico de Jong	klokje@noordwestveluwe.knnv.nl	06 84630410
Bezorging	Flory Eibrink	f.eibrink@gmail.com	415931
Activiteitencoördinator	Dick Dooyewaard	dick.dooyewaard@gmail.com	254538
Ledenadministratie	Nico de Jong	leden@noordwestveluwe.knnv.nl	06 84630410

Indien u uw contributie niet per automatische incasso betaalt, wilt u die dan voor 1 maart overmaken?

Voor zover u zelf een automatische overschrijving hebt geregeld, wilt u die dan bijtijds aanpassen?

Contributie 2024: leden € 36,25, huisgenootleden € 18,50, jeugdleden € 22

IBAN: NL37 TRIO 0338 9474 42 t.n.v. KNNV afd. Noordwest-Veluwe

Onze KNNV-afdeling is een ANBI. Een donatie aan onze KNNV is dan ook in principe - binnen bepaalde regels - fiscaal aftrekbaar.

Een opzegging van het lidmaatschap dient tenminste twee maanden voor aanvang van het nieuwe kalenderjaar schriftelijk of per e-mail door het bestuur te zijn ontvangen.

Netnr: 0341

Coördinator fotografiewerkgroep Camera Natura	Wilma Stoof	w.stoof@planet.nl	419493
Coördinator werkgroep landschapsbeheer	Aart Brons	aartbrons@upcmail.nl	561389
Coördinator paddenwerkgroep	Hans Fondse	jmfondse@gmail.com	557276
	Lynn Knossen	lynnknossen@gmail.com	558391
Coördinator plantenactiviteiten	vacature	p.pfaff38@gmail.com	557276
Coördinator promotieactiviteiten	Hanneke Schraven	hanneke.schraven@icloud.com	06 44995221
Cursuscoördinator	Peter Pfaff	cursus@noordwestveluwe.knnv.nl	06 10358554
Coördinator vlinderwerkgroep	Peter Pfaff	p.pfaff38@gmail.com	06 10358554
Coördinator vogelactiviteiten	Hans Fondse	jmfondse@gmail.com	557276
Coördinator paddenstoelenact.	Dick Dooyewaard	dick.dooyewaard@gmail.com	254538
	Annemarie Kooistra	aekooistravroegop@hotmail.com	557545
Coördinator werkgroep natuurgegevens	Lex Groenewold	a.w.groenewold@hetnet.nl	561741
Coördinator werkgroep wandelen	Emke van Hemert	wandelen@noordwestveluwe.knnv.nl	06 44140532

Kopij

Kopij voor Het Linnaeusklokje 2-2024 graag vóór 1 april 2024 mailen naar de redactie:

klokje@noordwestveluwe.knnv.nl.

Een overzicht van wensen voor het aanleveren van kopij kan bij de redactie worden aangevraagd.

Insect van het jaar 2023

door Jan Willem Jonker

Enkele weken lang zat er vrijwel dagelijks een klein 'motje' op de buitenkant van het keukenraam. Elke keer als ik probeerde een foto te maken, bleef het niet zitten. Totdat het eindelijk lukte. Op het computerscherm zag ik duidelijke witte streepjes op de vleugels. Al snel kwam ik erachter dat het gaat om een insect met de welluidende naam: WC-motmug, *Clogmia albipunctata* (vrij vertaald: witachtige puntjes). De wetenschappelijke naam van de soort werd in 1893 als *Psychoda albipunctata* gepubliceerd door Samuel Wendell Williston. Het is een kosmopoliet en binnen de motmuggen een van de grootste soorten. De WC-motmug is verkozen tot insect van het jaar 2023.

Wc-motmug, foto Jan Willem Jonker

Minicursussen

In 2023 zijn we begonnen met het organiseren van minicursussen, samen met NMP-Ermelo, compacte cursussen op een avond met een excursie in het weekend erachteraan. Het bleek een succesformule. Het zijn er in totaal 7 geworden: over tuinvogels, landschappen, vlinders, wilde planten, varens, paddenstoelen en over dood hout leeft. Omdat het meestal ook lukte om een aankondiging in het Ermelo's Weekblad en de Harderwijker Courant te krijgen (dank je wel Hanneke), kwamen er ook veel deelnemers die nog geen lid waren van onze afdeling of het NMP. Dat gaf ons de gelegenheid wat reclame te maken en het heeft ons ook een aantal nieuwe leden opgeleverd! De deelname was boven verwachting, want iedere keer waren er tussen de 10 en 20 deelnemers. Als het zo goed loopt, is het vanzelfsprekend om er dit jaar mee door te gaan. De eerste drie staan al weer gepland.

Knoppen en twijgen door Gert Schuurman
donderdagavond 29 februari en zaterdag 2 maart

Amfibieën door Peter Pfaff
donderdagavond 14 en zaterdag 16 maart

Spinnen door David Sies
maandagavond 15 en zaterdag 20 april

De laatste avond wordt dit keer gehouden in het Open Hof in Harderwijk, de andere avonden in de Witte Heide, Kerklaan 5A in Ermelo. Over de praktijk worden afspraken met elkaar gemaakt op de theorieavond. De cursussen zijn apart te volgen. We rekenen dan € 5,- voor een mini-cursus. Als je minstens 3 cursussen volgt, kun je een gratis lidmaatschap krijgen van onze vereniging voor 2024. Er kunnen maximaal 20 personen per cursus deelnemen. Bij

grotere belangstelling zullen we een reservelijst maken: de cursus wordt dan op een later tijdstip herhaald. Uitgebreide aankondigingen zijn te vinden elders in dit blad en op de website.

Contributie 2024

De contributie voor onze afdeling is opgebouwd uit twee delen: een deel voor onze eigen afdeling en een deel voor de Landelijke KNNV, de zogenaamde afdracht. Op onze ledenvergadering in februari 2023 hebben we afgesproken dat voor ons eigen deel we een verhoging zouden toepassen van € 1,-. Dat betekent voor de huisgenootleden een verhoging van € 0,50. Ook werd afgesproken dat we de eventuele verhoging van de Landelijke Vereniging zouden volgen. Op de ledenvergadering van onze landelijke vereniging is besloten de contributie met € 2,- te verhogen en voor de huisgenootleden met € 1,-. Dat betekent dat de contributie voor 2024 voor leden uitkomt op € 36,25 en voor huisgenootleden op € 18,50. Als je problemen hebt met de hoogte van dit bedrag, kun je altijd even contact opnemen met onze penningmeester. Dan is er vast wel iets te regelen. De incasso van de contributie zal in februari plaatsvinden. De leden, die geen gebruik maken van automatische incasso, krijgen via e-mail een betalingsverzoek toegestuurd.

Opstapplaatsen voor excursies

Harderwijk: Slingerbos, een zijweg van de Oranjelaan bij het Shell-station iets voorbij nummer 12 tegenover de fietsenstalling van het Korfbalveld. Voor navigatie: Slingerbos 12, Harderwijk
Ermelo: parkeerterrein hoek Groeneweg/Dirk Staalweg voor het Kerkelijk Centrum
Voor de fietstochten is er één startplaats: het VVV-kantoor in Ermelo, Stationsstraat 20, 3851 NH.
Bij twijfel over het doorgaan van excursies, b.v. in verband met het weer, wordt men geadviseerd het Gastenboek op de website te raadplegen.

PRETTIGE FEESTDAGEN

EN DE BESTE WENSEN

VOOR 2024

**bestuur
KNNV Nw Veluwe**

Periodiek schenken

Het valt ons de laatste tijd op dat er veel reclame wordt gemaakt door goede doelen met een ANBI-status voor de mogelijkheid om geld te doneren. Vaak wordt er dan gewezen op de mogelijkheid je geld na te laten aan het goede doel. Maar het kan ook door een zogenaamde 'periodieke gift'. Omdat wij ook een ANBI-status hebben, is dat laatste interessant, niet alleen voor ons, maar ook voor jullie.

Als je een afspraak maakt met onze vereniging om voor een periode van tenminste 5 jaar een bepaald bedrag te zullen doneren, kun je dat bedrag van je inkomsten aftrekken en hoef je er geen belasting over te betalen.

De Belastingdienst heeft een handig formulier op zijn website staan. Als je naar de website gaat van de Belastingdienst en zoekt naar Overeenkomst Periodieke gift in geld en dan een paar keer doorklikt op dat formulier, kom je er vanzelf. Eigenlijk zijn het twee formulieren in één: één voor jezelf en één voor de vereniging. Beide partijen moeten de overeenkomst ondertekenen.

Neem even contact met ons op als je meer informatie wilt. Wij kunnen uiteraard helpen bij het invullen van het formulier.
Het bestuur

In memoriam

Betty van der Brug

Op 13 november jl. is op 78-jarige leeftijd Betty van der Brug, twee dagen na opgenomen te zijn op de IC in St Jansdal, overleden. Mogelijk is een coronabesmetting bij haar broze gezondheid haar fataal geworden.

Betty was de echtgenote van Han. Beiden waren ze jarenlang actief lid van onze werkgroep Landschapsbeheer. Op de oudste in ons bezit zijnde deelnemerslijst van 2006 komen hun namen al voor. Waarschijnlijk waren ze toen al een paar jaar lid. Met name in de jaren dat beiden nog fysiek gezond waren, waren zij stevast op onze zaterdagse werkdagen aanwezig om mee te helpen in het opschonen van bos en hei. Zelfs nadat het fysiek helemaal niet meer ging, kwamen ze af en toe even kijken en waren ze nog aanwezig op onze laatste barbecue eind september van het afgelopen jaar. Degenen die hen al langer kennen, weten dat beiden de laatste jaren behoorlijk aan gezondheid hebben moeten inleveren. Ze waren bepaald geen onbekenden in St Jansdal. Gelukkig konden ze elkaar in hun broze gezondheid steeds tot steun zijn en elkaar aanvullen. Des te moeilijker zal het nu voor Han zijn om zijn pad verder alleen te moeten gaan. De tekst op het overlijdensbericht geeft ook aan hoe ze samen in het leven stonden en lief en leed samen hebben kunnen delen. Hoe mooi is dat! En dan nu de pijn van het gemis, zeker op een moment dat je elkaar steeds minder kunt missen. Beste Han, in gedachten zijn we bij je en bij Betty in onze herinnering.

Aart Brons

Amfibieënoverzetactie 2023

door: Hans Fondse

De aantallen overgezette dieren: Bruine kikkers: 73, Gewone padden: 184, Kleine watersalamanders: 4

De actie liep van 23 februari tot 6 april en werd verlengd tot 11 april (7 weken). De laatste week troffen we maar één pad aan in de opvangemmers. De laatste jaren zijn de aantallen kikkers, padden en salamanders fors teruggelopen. In het verleden waren de aantallen kikkers en padden enkele honderden exemplaren. Naar mijn idee is de

klimaatverandering hiervan de oorzaak. Zeer droge zomers doen de amfibieën geen goed. Ook meldden medewerkers van de gemeente Ermelo mij al kikkers en padden op de weg in januari en februari. Zelf troffen we bij een excursie Schuitenbeek in oktober al overstekende Kleine watersalamanders aan. De vraag is hoe lang deze actie nog zinvol en mogelijk is. Een afzetting (en controles!) kunnen niet van januari tot na april duren.

Ik dank de Gemeente Ermelo voor het beheer en het transport van palen, gaas en overzetters, Natuurmonumenten voor het gebruik van schuurruimte voor materiaal en natuurlijk alle medewerkers voor plaatsen afzetting en overzetten van padden, kikkers en salamanders.

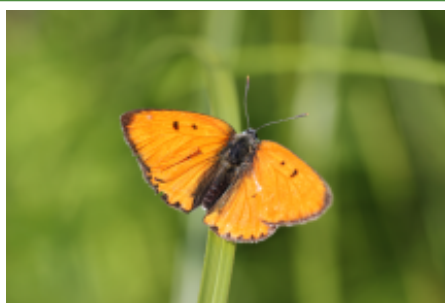
Graag hoor ik weer namen voor de actie in 2024 en eventueel zullen wij ook weer mensen daarvoor benaderen, jmfondse@gmail.com.

Verlagen

Op zoek naar de zeldzame Grote vuurvliedder in de Weerribben

zaterdag 15 juli 2023

Vol verwachting begonnen we aan onze excursie naar de Weerribben, op zoek naar de Grote vuurvliedder. Het was goed weer: wolkje, zonnetje en een heerlijke temperatuur. We liepen langs een bloemrijke berm met Kattenstaarten, de nectarplanten bij uitstek waar de Grote vuurvliedder zo van houdt. In de verte zagen we een paar mensen met foto toestellen in de weer. Het zou toch niet waar zijn, daar al een Grote vuurvliedder? We hadden nog maar amper 1 meter gelopen of daar troffen we al een Grote vuurvliedder aan op een Kattenstaart. De vliedder zat met zijn vleugels dichtgeklapt heel rustig nectar te drinken. Hij liet zich dan ook uitgebreid fotograferen. De dag kon al niet meer stuk en deze vliedderexcursie was nu al meer dan geslaagd. Maar het werd nog mooier! Iets verderop troffen we nog enkele exemplaren dichtbij elkaar aan. Allemaal op Kattenstaart. Doordat het zonnetje geregeld afgewisseld werd door een wolkje, klaptten de vliedders ook nog eens hun vleugels open, zodat we zowel een mannetje als een vrouwtje konden bewonderen. Het was een prachtig gezicht. In totaal troffen we bij een en dezelfde berm 5 Grote vuurvliedders aan!

Grote vuurvliedder, foto Betty Dekker

Er bloeide ook veel Wederik, goed voor de Slobkousbij, waarvan we slechts 1 exemplaar in actie zagen rond de plant. We zagen nog Bruine zandoogjes, typische bermvliedders, maar ook het Groot dikkopje. De Kleine vuurvliedder, die verrassend veel lijkt op het vrouwtje van de grote vuurvliedder, maar dan in miniatuurvorm, namen we eveneens waar. Libellen vlogen er ook. Ze warmden zich op aan het wegdek. Schitterend waren de vuurlibellen. 's Middags liepen we nog een rondje door het Woldlakebos, in de hoop de Grote weerschijnvliedder te ontdekken, maar dat bleek ijdele hoop. Het is vooral een gebied van libellen en daar wemelde het dan ook van. Bloedrode- en Zwarte heidelibellen, in combinatie met de Gewone oeverlibel spanden de kroon. Ook fladderden er vele Lantaarntjes en enkele Variabele waterjuffers en pantserjuffers rond. De aanwezigheid van vliedders viel hier wat tegen, maar we kwamen toch nog wat Dagpauwogen, Kleine koolwitjes, Citroenvliedders en Bruine zandoogjes tegen. Er werd zelfs even een Grote vos

gezien, en dat is dan wel weer heel bijzonder. Naar de Grote weerschijnvliedder konden we slechts fluiten, maar al met al van hebben we van een prachtige vliedderexcursie genoten in de Weerribben. Voldaan sloten we de dag af op een terras. Betty Dekker

Groene vogelhut, foto Hans Fondse

Fietsexcursie vogels halve dag

zaterdag 16 september 2023

Met negen belangstellenden en met bijzonder mooi weer vertrokken we om negen uur vanuit Ermelo en Harderwijk om langs het Harderwijkse Crescentpark te rijden. Hier hebben we even stilgestaan bij de wand voor Oeverzwaluwen. Alle meer dan 100 gangetjes waren al verlaten en ook dit jaar is het broedsucces heel goed geweest. Volwassen en jonge zwaluwen hadden dit gebied al verlaten. Vervolgens reden we langs de Natuurtuin en het Randmeer richting Horst. Daar waar in de winter regelmatig IJsvogels worden gezien, was

Voor vogels gegraven watergangen bij het Groene Kruispunt, foto Hans Fondse

nu naast groepen Knobbelzwanen niet veel waar te nemen.

Voorbij Horst volgden we het gebied van het zogenaamde Groene Kruispunt en bezochten we de nieuwe vogelhut die goed zicht geeft in het rietland langs de oever. Dit gebied is nu nog stil, evenals de gegraven watergangen.

Waarschijnlijk wordt dit in de winter door veel vogels bezocht.

We bezochten daarna het gebied van de Delta Schuitenbeek waar honderden eenden in de ruime delta verbleven.

Grote aantallen Tafeleenden, Kuifeenden, Krakeenden en Wilde eenden. Ook een groepje Canadese ganzen. We hoorden ook af en toe het gefluit van enkele Smienten. Uit het riet even het geluid van een Cetti's zanger.

Verder in de polder op plassen groepen Wintertalingen in eclipskleed met daartussen een Watersnip. Ook een groep Kieviten en Goudplevieren.

Om twaalf uur beëindigden we de vogelexcursie die dankzij het zomerse weer best succesvol was.

Hans Fondse

Vogels kijken bij Delta Schuitenbeek, foto Hans Fondse

Paddenstoelenexcursie Speulder- en Sprielderbos

zaterdag 30 september 2023

Op 30 september kwamen 21 personen naar het Speulderbos op zoek naar

Zadelzwam, foto Annemarie Kooistra

paddenstoelen. Deze wandeling startte op een andere parkeerplaats dan andere jaren, maar kwam wel weer op dezelfde locatie uit. Er werden 45 soorten paddenstoelen gezien waaronder de Vermiljoenhoutzwam en de Zadelzwam. Annemarie Kooistra

Vogelexcursie kust Veluwemeer halve dag

zaterdag 14 oktober 2023

Om half tien reden we vanaf de rotonde bij Hierden op de doodlopende Oostermeenweg. Bij het zogenaamde 'Kerkepaadje' zagen we een groepje Putters vliegen die later in de zaadknoppen van akkerdistels zaten te pikken. Via het brugje over de Hierdense beek liepen we naar het torentje met uitzicht over het Veluwemeer. Ver weg groepen zwanen te zien. Waren dit Kleine zwanen of Knobbelzwanen? Nadat we met een telescoop alle snavels bekeken hadden,

Zicht over het Veluwemeer vanaf het torentje bij Hierden, foto Hans Fondse

Scherm bij Polsmaten, foto Hans Fondse

bleken het uitsluitend Knobbelzwanen te zijn. Tussen de zwanen een groepje Brilduikers. Een paar jaar geleden zagen we half november ook groepen Kleine zwanen. Over de weilanden vlogen groepjes Kieviten en Spreeuwen. We vervolgden de excursie naar het vogelscherm bij Polsmaten. De wind was helaas erg toegenomen en door de herfstvakantie was het erg druk met windsurfers. Vogels alleen op grote afstand te zien. Door de harde wind en hoge golven zagen we af van een bezoek aan camping Hoophuizen en stopten we de excursie om twaalf uur. Samenvattend: oktober te vroeg voor veel wintergasten en door de herfstvakantie erg druk op het water. Hans Fondse

Paddenstoelenexcursie Ronde Huis

zaterdag 4 november 2023

De regen trotserend trokken 15 personen richting Ronde Huis in het Zandenbos bij Nunspeet. Er werden 36 soorten paddenstoelen gevonden. Daar waren een Grote sponszwam, een Oorlepelzwam en een Zwartvoetkrulzoom bij. Annemarie Kooistra

Oorlepelzwam, foto Annemarie Kooistra

Werkgroepen

Vlinder- en Insectenwerkgroep

Terugblik op 2023

Voor veel lezers van het Linnaeusklokje zal het wellicht niet altijd even duidelijk zijn wat al die KNNV-werkgroepen nu eigenlijk doen. Daarom juist voor deze lezers een korte terugblik op het doen en laten van een van onze werkgroepen. In dit geval de Insectenwerkgroep. Voor de goede orde: het woord 'werkgroep' is misschien niet helemaal goed gekozen. Het is meer een groepje van ruim 10 leden die zich meer dan gemiddeld interesseren in deze diergroep. De een vooral als fotograaf, de ander als teller, inventarisator of beheerder maar allen zeker als bewonderaar van deze fraaie diertjes. Zoals gezegd valt het met het 'werken' wel mee, maar we gaan wel heel frequent met elkaar op pad om leuke soorten te zien. Dat is niet alleen gezellig, maar met meerdere ogen krijg je uiteindelijk ook veel meer te zien dan wanneer je alleen op pad gaat. We startten het jaar bijna traditioneel met een zoektocht naar de eitjes van de Sleedoornpag in Nunspeet en met een bezoek in maart aan de landelijke Vlinderdag van de Vlinderstichting te Wageningen. Altijd weer een mooie aftrap van het voorjaar. In april gingen we op het Kootwijkerveld nabij Stroe op zoek naar de Lentevuurspin (overigens geen insect). Ondanks goed speurwerk werd deze bijzondere spinnensoort niet aangetroffen. In mei organiseerden twee leden van onze werkgroep een minicursus over dagvlinders. De presentatie op een donderdagavond en de excursie op een zaterdagmorgen werden goed gewaardeerd door de aanwezigen. Eind mei bezochten we het Veteranenbos nabij Schaarsbergen. Voor de meesten van ons was dit een nieuw gebiedje. Dankzij het mooie weer leverde deze excursie ook verrassende resultaten op met best wel leuke soorten. De waarneming van de zeldzame Aardbeivlinder spande daarbij de kroon. Een zoektocht naar het Vliegend Hert in het Kroondomein, bij het Kootwijkerveen en in de omgeving van Vierhouten, leverde helaas geen waarnemingen van levende exemplaren op. Wel vonden we een kaak van een mannetje als bewijs van zijn aanwezigheid en troffen we nabij Vierhouten een Ringslang aan. Zo

levert ieder uitje ook altijd weer wat onverwachts op.

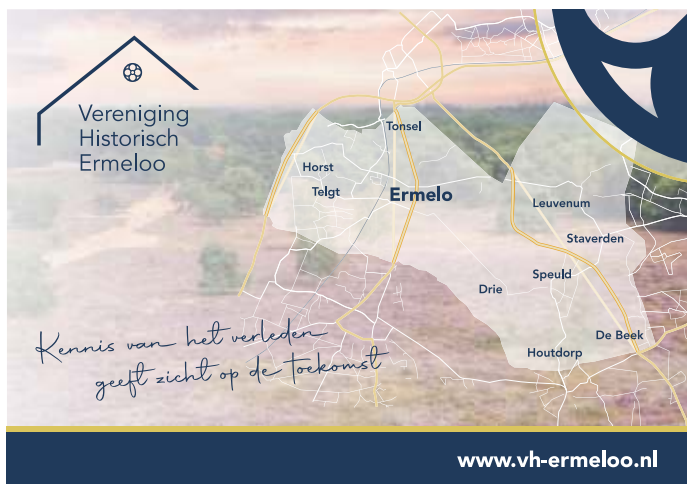
In juni gingen we samen met enkele leden van de KNNV afdeling Epe/Heerde op zoek naar de Rivierrombout langs de IJssel bij Windesheim. U heeft daarover al kunnen lezen in het vorige Linnaeusklokje 3/2023. Met 41 waarnemingen was dit een excursie van formaat die zeker voor herhaling vatbaar is. In juli gingen we op zoek naar de zeldzame Grote vuurvlinder in de Weerribben. Een dagexcursie die al enigszins was voorbereid, dus het was bekend waar we moesten zoeken. Al weer een topper: binnen 10 minuten na aankomst werden er maar liefst 5 exemplaren gezien. Niet zoals gebruikelijk als een rode vlek die even langs vliegt, maar tientallen minuten lang konden wij deze fraaie vlinders bekijken en zelfs uitgebreid fotograferen. De enthousiaste verhalen waarmee we terug kwamen, waren voor enkele andere KNNV-leden voldoende aanleiding om enkele dagen later het gebied opnieuw te bezoeken, en wederom met succes.

In augustus bezochten we de Noorderheide tussen Vierhouten en Elspeet. Van Staatsbosbeheer hadden we toestemming gekregen om ons ook buiten wegen en paden te begeven. Dat biedt natuurlijk mooie mogelijkheden het gebied uitvoerig te bestuderen. Een uitgebreide speurtocht rondom het Tonnetjesdelle, een fraai ven, leverde een mooie waarnemingenlijst van maar liefst 32 insectensoorten op. Daarnaast diverse paddenstoelen, planten, amfibieën en reptielen.

Ook het kijken naar nachtvlinders staat jaarlijks op het programma van onze werkgroep. Dit jaar organiseerden we maar liefst driemaal een nachtvlindertelling. Op 11 augustus op het landgoed Schovenhorst onder begeleiding van Willem Oosterhof, op 5 september in de Natuurtuin te Ermelo (60 soorten!!) en op vrijdagavond 15 september bij een van onze leden thuis in de tuin.

U ziet, in een jaar zijn er heel wat activiteiten. Deelname is uiteraard altijd vrijblijvend, maar altijd weer gaan we met een leuk clubje op pad. Nieuwsgierig geworden? Sluit een volgende keer gewoon eens aan. U bent welkom.

Peter Pfaff, namens de Insectenwerkgroep

Kardoen, foto Nico de Jong

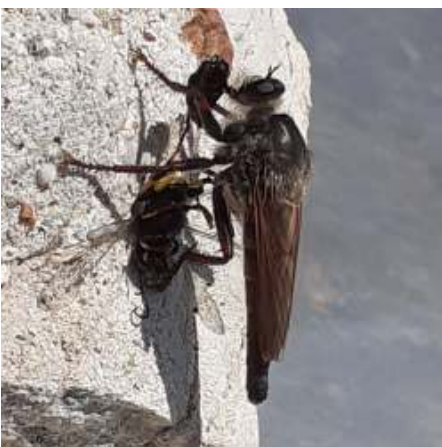
Vakantiekiekjes

door: Nico de Jong

De Kardoen, *Cynara cardunculus*, is een forse distelachtige plant die wel wat lijkt op de Artisjok. Hij is daar ook aan verwant en wordt gegeten in Zuid-Europese landen.

(Niet te verwarren met de Hardoen, dat is een hagedis die tot ca. 40 cm lang kan worden en ook in veel landen rond de Middellandse Zee voorkomt.)

De Stomplijfroofvlieg, *Antipalus varipes*, is een flink uit de kluiten gewassen roofinsect. Vergelijk bijv. de hommelt die hij gevangen heeft. In Nederland is dit een zeldzame soort die uitsluitend in enkele duingebieden gevonden wordt. Wij troffen beide soorten aan tijdens een vakantie afgelopen zomer op Karpathos, een eiland tussen Kreta en Rhodos.

Stomplijfroofvlieg, foto Nico de Jong

Excursies en avonden

Nieuwjaarswandeling

zaterdag 13 januari 2024

Vertrekpunt wandeling: De Vleugel, Oude Nijkerkerweg 4, Ermelo om 12:30 uur

Voor wie het nieuwe jaar sportief wandelend wil starten, is er een nieuwjaarswandeling. Het wordt een gevarieerde en landschappelijke wandeling vanaf De Vleugel. De route is 8 à 9 km en er is een mogelijkheid om een verkorte route van 5 à 6 km te lopen. Onderweg kan het pad soms drassig zijn. Graag bij opgave op de website aangeven of je voor de korte of lange route kiest. Na afloop bent u van harte welkom op de nieuwjaarsbijeenkomst. Opgeven via de website. Inlichtingen bij Martin van Hemert, wandelen@noordwestveluwe.knnv.nl.

Foto Emke van Hemert

Nieuwjaarsbijeenkomst

zaterdag 13 januari 2024

Om het nieuwe jaar goed te starten, organiseert de KNNV een Nieuwjaarsbijeenkomst in De Vleugel bij de Westerkerk, Oude Nijkerkerweg 4 in Ermelo.

Vanaf 15.00 tot 17.00 uur is er koffie, thee en iets lekkers en later een glaasje om te toasten en vooral onze goede

voornemens uit te wisselen.

U kunt vooraf deelnemen aan de nieuwjaarswandeling die wordt georganiseerd door Emke van Hemert, en daarna aansluiten bij de bijeenkomst, maar u kunt ook alleen wandelen of alleen naar de nieuwjaarsbijeenkomst komen.

Noodzakelijk is dat u zich opgeeft voor de nieuwjaarsbijeenkomst! Het zal duidelijk zijn dat het bestuur uw aanwezigheid op prijs stelt. Het uitwisselen van ervaringen en goede ideeën is van essentieel belang voor een organisatie als de KNNV. Daarnaast kan het gewoon gezellig zijn elkaar te ontmoeten.

Mocht u niet beschikken over vervoer, laat het dan even weten.

Aanmelden bij Peter Pfaff tot uiterlijk 7 januari 2024 p.pfaff38@gmail.com.

U bent van harte uitgenodigd.

Op zoek naar de eitjes van de Sleedoorpage

woensdagmorgen 24 januari 2024

Vertrek 9.00 uur Ermelo, 9.15 uur Harderwijk, 9.30 uur vertrek wandeling Kienschulpenweg, Nunspeet (nabij rotonde Harderwijkerweg) Deze excursie duurt een halve dag.

Net als voorgaande jaren gaan we aan het begin van dit jaar weer op zoek naar de eitjes van de Sleedoorpage. Landelijk gebeurt dat op heel veel locaties en zo houden we met elkaar in de gaten hoe het deze schaarse dagvlindersoort vergaat. Wij gaan zoeken in en rondom het dorp Nunspeet. Na afloop warmen we weer op met een heerlijke kop soep bij Betty thuis in Hierden. Doet u ook een keertje mee? Opgeven uiterlijk zondag 21 januari bij Betty Dekker, ecdekker@solcon.nl, 06-23464084.

Halvedagexcursie Delta Schuitenbeek

zaterdag 3 februari 2024

Vertrek: Ermelo 9.00 uur, Harderwijk 9.15 uur

In deze tijd is het aantal wintergasten maximaal; veel soorten eenden in het deltagebied en ganzen in de polder.

Klokjesgentiaan met eitje van Gentiaan-blauwtje in De Leemputten, foto Nico de Jong

Staverdense Leemputten

donderdag 8 februari 2024

De Witte Heide, Kerklaan 5a. Aanvang 20.00 uur.

Annemarie Kooistra komt een presentatie met foto's geven over haar belevenissen in de Staverdense Leemputten, waar zij vanaf 1988 heeft geïnventariseerd en gemonitord.

Lezing over Bijeneters in Nederland en Europa

vrijdag 9 februari 2024

Locatie: De Kiekmure, Tesselschadelaan 1 te Harderwijk, aanvang: 20.00 uur
De Bijeneter is een kleurrijke vogel die de laatste jaren steeds vaker in Nederland wordt waargenomen. Over het vaker voorkomen van deze vogel in Nederland komt Hilbert Folkerts van de Werkgroep Bijeneters Nederland een lezing geven. Hier komen zaken als de voedsleecologie en mogelijke toekomst van deze vogel aan de orde. Een boeiende lezing over deze interessante Bijeneter.

Europese bijeneter, foto Roel Pannekoek

Europese bijeneter, foto Roel Pannekoek

Foto Martin van Hemert

Wandelen met oog voor de natuur: Sonnevanckpad

woensdag 14 februari 2024

Vertrek Ermelo: 8.35 uur
Vertrekpunt wandeling: einde van Watertorenweg, Harderwijk
Starttijd wandeling: 9.00 uur
We ontdekken het afwisselende buitengebied van Harderwijk, wandelend langs een voormalig sanatorium, een zandverstuiving en een oude agrarische enclave. De route is 10 km.
Opgeven via de website. Inlichtingen bij Martin van Hemert, wandelen@noordwestveluwe.knnv.nl, 06 44140532

Foto Martin van Hemert

Jaarvergadering

zaterdag 24 februari 2024

De jaarvergadering zal dit jaar worden gehouden op 24 februari 2024 in het Dorpshuis in Hierden. Noteer die datum alvast in je agenda.

We beginnen om 10.30 uur en zullen zorgen voor een lunch. In de omgeving kun je een leuke wandeling maken. De stukken worden per mail gestuurd. Als je mailadres bij ons niet bekend is, geef het dan even door.

Als je er prijs op stelt om de stukken nog op papier te ontvangen kun je dat doorgeven bij een van de bestuursleden of via info@noordwestveluwe.knnv.nl.

Minicursus Knoppen en twijgen

donderdag 29 februari 2024

Aanvang 20.00 uur in De Witte Heide, Kerklaan 5a, Ermelo

Het gezegde 'Kleren maken de man' geeft aan dat de kleding iets zegt over wat voor een persoon iemand is. Dat geldt in de winter ook voor de knoppen aan de bomen. Elke boomsoort heeft een iets andere knopvorm, -kleur, -grootte en plaats aan de tak. Ook de twijgen zijn zeer divers: lang, dun en soepel of kort en stevig. Begrippen als: bladlitteken, ringlitteken, eindknop, okselknop, lid komen in de cursus ter sprake. Aan de hand van knoppentabellen gaan we proberen de bijbehorende boom op naam te brengen. Op zaterdagmorgen gaan we in het veld de knoppen en de bomen bekijken.

Deze cursus wordt verzorgd door NMP-Ermelo en KNNV samen. Gert Schuurman is de inleider.

Kosten: € 5,00

Opgeven kan via <https://noordwestveluwe.knnv.nl/agenda>

Excursie bij Minicursus Knoppen en twijgen

zaterdag 2 maart 2024 10.00 uur

Foto Gert Schuurman

Landelijke Vlinderdag te Wageningen

zaterdag 2 maart 2024

Jaarlijks gaan enkele leden van onze afdeling gezamenlijk naar de landelijke Vlinderdag te Wageningen. Altijd weer een mooie opstart voor het nieuwe (vlinder)seizoen. Uiteraard rijden we gezamenlijk die kant op. Wilt u mee? Nadere info en aanmelding via de website van de Vlinderstichting. Gezamenlijk (mee)rijden? Info bij Peter Pfaff, p.pfaff38@gmail.com.

Dagexcursie Zuidpier IJmuiden en Kennemermeer/strand

zaterdag 9 maart 2024

Vertrek: Ermelo 9.00 uur, Harderwijk 9.15 uur

Wanneer de weersomstandigheden geschikt zijn, windkracht minder dan 7 Bf., beginnen we met een wandeling over de Zuidpier. Hier zagen we vaak vogels als Steenlopers, Paarse strandlopers, Grote burgemeesters, Kuifaalscholvers en Jan van genten. Daarna kunnen we het Kennemermeer rondlopen. Een paar jaar geleden zagen we daar opvliegende Watersnippen en zelfs een Bokje.

Deze excursie vervalt bij slecht of gevaarlijk weer (storm, regen, sneeuw en gladheid). Zie daarvoor het KNNV gastenboek.

Opgave voor donderdag 7 maart bij Hans Fondse jmfondse@gmail.com, 0341 557276.

Foto Hans Fondse

Wandelen met oog voor de natuur: Ermelose bos en heide

woensdag 13 maart 2024

Vertrek: Harderwijk 8:35 uur

Vertrekpunt wandeling: einde Paul Krugerweg, Ermelo

Starttijd wandeling: 9:00 uur

We maken een mooie bos- en heidewandeling. Aan de rand van de

Foto Emke van Heemskerk

Ermelose heide groeien veel fraai gevormde eikenbomen in eikenstrubbenbos. We drinken koffie bij de Schaapskooi. Terug wandelen we over beukenlanen door het Speulder- en Sprielderbos.

Opgeven via de website. Inlichtingen bij Martin van Hemert, wandelen@noordwestveluwe.knnv.nl, 06 44140532.

Foto Martin van Heemskerk

Minicursus amfibieën

donderdag 14 maart en zaterdag 16 maart

Op donderdagavond wordt een presentatie gegeven door Peter Pfaff over vooral de amfibieën die we in onze eigen omgeving tegen kunnen komen. Niet alleen maar plaatjes kijken maar we leren ook over de leefwijze van amfibieën, de voortplanting, welke geluiden ze maken, etc. Op zaterdagmorgen bezoeken we een nader te bepalen gebied om een aantal soorten in levenden lijve te kunnen ontmoeten.

Vroege vogelexcursie, halve dag

zaterdag 6 april 2024

Vertrek: 6.00 uur parkeerplaats bij begin van de Oldenaller toegangslaan.

In de bomen kunnen we de activiteit van de Blauwe reigers in de nesten zien en op de omliggende weilanden kijken we naar de weidevogels.

Oldenaller, foto Hans Fondse

Zoektocht naar Geelsterren langs de IJssel

zaterdag 6 april 2024

Vertrek 9.30 uur Ermelo, 9.45 uur Harderwijk

We gaan vandaag op zoek naar de zeldzame Geelster, een klein geel bolgewasje dat spaarzaam voorkomt in o.a. het stroomgebied van de IJssel. Een zonnige dag in maart of begin april is het beste moment om ernaar op zoek te gaan. De Geelster bloeit vroeg, kort en niet elk jaar, dus een beetje geluk hebben we er wel bij nodig. Geelsterren worden verspreid door overstroming van rivieren en beken die de bolletjes meevoeren. Op de hoger gelegen plekje langs de grote rivieren zitten ze vaak al eeuwenlang op dezelfde plek in de grond. Vaak vind je ze nog op ongeroerde gronden op begraafplaatsen, onder oude bomen, op oude akkertjes, langs wegbermen en in tuinen van oude landgoederen. Opgeven uiterlijk woensdag 3 april bij Peter Pfaff, p.pfaff38@gmail.com, 06-10358554.

Foto Martin van Heemskerk

Foto Martin van Hemert

Wandelen met oog voor de natuur: Speulder- en Sprielderbos

woensdag 10 april 2024

Vertrek: Harderwijk 8:15 uur, Ermelo 8:30 uur

Vertrekpunt: Parkeerplaats kruising Garderenseweg en Arnhemse Karweg ten oosten van Putten

Starttijd wandeling: 9:00 uur

We maken een mooie stille boswandeling tussen Garderen en Drie.

Eeuwenlang kaptten de mensen uit de dorpen Putten, Ermelo, Garderen en Speuld de mooiste, rechte bomen om huizen en stallen te bouwen. De kromste eiken en beuken lieten ze staan. Zo ontstond er een opmerkelijk grillig bos, het 'boombos' of 'strubbenbos'. We kruisen de Nieuwe Prinsenvweg en lopen over de Oude Prinsenvweg. Deze kaarsrechte wegen stammen uit de 17e eeuw. Stadhouder Willem III gebruikte deze koningswegen als jachtwegen. Halverwege drinken we koffie bij Boshuis Drie.

Opgeven via de website. Inlichtingen bij Martin van Hemert, wandelen@noordwestveluwe.knnv.nl, 06 44140532.

Het gigasucces van de zespootjes

woensdag 10 april 2024

De Witte Heide, Kerklaan 5a in Ermelo om 20.00 uur.

Insecten vormen met afstand de soortenrijkste groep van het gehele dierenrijk. Vanavond gaat het niet over soortenkennis maar over de verschillende groepen die onderscheiden worden. De miljoenen soorten wereldwijd worden samengebracht in enkele tientallen ordes, waarvan de overeenkomsten en vooral de verschillen bekeken zullen worden. Veel foto's worden getoond en

Ook het Papiervisje, *Ctenolepisma longicaudata*, behoort tot de insecten, foto Nico de Jong

bijzonderheden besproken over voortplanting, metamorfose en andere wetenswaardigheden, gepresenteerd door Nico de Jong.

Opgeven via de website.

Fietsexcursie op zoek naar Steenuiltjes

donderdagavond 11 april 2024

Vertrek: 19.00 uur Westerkerk Ermelo.

De tocht wordt geleid door Lex Groenewold.

Planten langs het Oldenaller Klompenpad

zaterdag 13 april 2024

Vertrek Harderwijk 9.30 uur, Ermelo 9.45 uur, parkeerplaats Oldenaller Allee 10.00 uur.

We wandelen zo'n 8 km over en rond het prachtige landgoed Oldenaller. Af en toe klatert een beekje aan onze zijde en soms loopt het pad door het kasteelbos of door bloemrijk boerenland, langs houtwallen en over heide. Onderweg kijken we wat er zoal bloeit. Wellicht zien we het zeldzame Muskuskruid of Goudveil, maar ongetwijfeld treffen we diverse voorjaarsbloeiërs. Opgeven uiterlijk woensdag 10 april bij Loek Batenburg, loek.batenburg@gmail.com.

Spinnencursus

maandagavond 15 april 2024

Open Hof, Jacob Catsstraat 3, Harderwijk, 20.00 uur

Deze minicursus wordt gegeven door David Sies. Kogelspinnen, herfsthangmatsspinnen, krabspinnen: inmiddels kan Sies bijna alle soorten feilloos onderscheiden. Maar dat is niet altijd zo geweest. "Vroeger was ik als de dood voor spinnen", zegt hij. Hoe kan het dat spinnen fotograferen nu zijn passie is? "Ik bedacht dat ik eigenlijk niks over spinnen wist", zegt hij. "Toen ben ik op onderzoek uitgegaan en heb ik heel veel over spinnen gelezen." Op die manier overwon Sies zijn angst. De angst heeft plaatsgemaakt voor fascinatie. "Ik vind het fascinerend dat spinnen vlak voor je ogen ineens kunnen verdwijnen, ze gaan zó goed op in de omgeving", zegt hij. Ook het spinnenweb boeit Sies mateloos. "Een spin is continu gezekeerd, dat betekent dat hij altijd vast blijft hangen aan zijn web. Je kunt een deel van het web doorknippen, maar hij blijft altijd hangen." Aan deze lezing kunnen velen deelnemen, bijv. ook als je niet mee kunt met de excursie (andersom is niet mogelijk). Mocht de groep te groot zijn voor de excursie, dan kan er wellicht een extra excursie geregeld worden. Aanmelding via de website, contactpersoon Wilma Stoof, w.stoof@planet.nl.

Excursie spinnencursus

zaterdagochtend 20 april 2024

Beekhuizerzand 10.00 uur. Details worden bij de lezing doorgegeven, het is dus een onderdeel van de cursus.

Hebben jullie bijv. een paar keverzeven of vangnetten, neem ze mee! Verder zijn loepjes e.d. heel fijn.

Zandspringspin, foto David Sies

Hier had uw
advertentie
kunnen staan!!

*Ontdek
Beleef
Bescherm*

Tarieven per jaar 3 nummers
€ 30 voor een kwart pagina
€ 55 voor een halve pagina

Hier had uw
advertentie
kunnen staan!!

Ontdek
Beleef
Bescherm

Tarieven per jaar
dus voor 3 nummers:
€ 30 voor een kwart pagina
€ 55 voor een halve pagina
€ 100 voor een hele pagina

Canon van de natuur

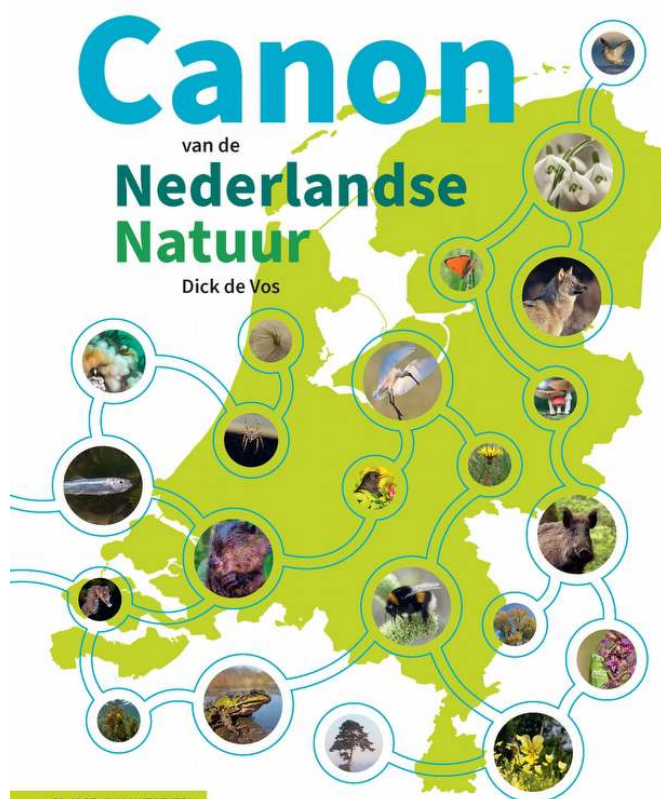
We doen het eigenlijk nooit: reclame maken voor boeken van de uitgeverij. Dat lijkt ons ook niet nodig. We gaan ervan uit dat iedere KNNV'er weet dat de uitgeverij schitterende boeken drukt en dan is extra reclame overbodig. Maar voor dit boek willen we een uitzondering maken. In navolging van de Canon voor Nederland is er nu ook een Canon voor de natuur.

Wat kenmerkt de Nederlandse natuur? Van haring tot knotwilg en van de Grote vuurvlinder in Overijssel tot het Zinkvioletje in Zuid-Limburg. De Canon van de Nederlandse natuur beschrijft vijftig karakteristieke soorten planten en dieren, met aandacht voor bodem en landschap, water en weer en ook de geuren en geluiden van de natuur in Nederland. De canon leidt ons langs klassiekers en staat boordevol weetjes en verrassingen. Een rijk naslagwerk voor elke natuurliefhebber.

Wat is kenmerkend voor de Nederlandse natuur? De Grutto natuurlijk, en de zeehond, de populier, het Helmgras, maar verder? Ook de Maashagedis, 70 miljoen jaar geleden, tot de recentste aanwinsten: de Wolf en de Vondelparksluipwesp komen aan bod.

De canon biedt vijftig op zichzelf staande vensters die tegelijk inzicht bieden op meer. Zo leidt de Brugspin ons naar het thema lichtvervuiling, de Vliegenzwam naar geestverruiming en de Grote groene sabelsprinkhaan naar het belang van stilte voor dier en mens.

De Canon van de Nederlandse natuur is toegankelijk, speelt geschreven en schitterend geïllustreerd. Hét cadeau voor iedere natuurliefhebber! De eerste druk was heel snel uitverkocht.

Het is te laat voor Sinterklaas, maar bestellen voor de Kerstdagen lukt misschien nog net.

En alsof dat niet genoeg is! Er is ook een website gemaakt om jullie verder te helpen: <https://canonvandenederlandsenatuur.nl>

Enkele opvallende waarnemingen

door: Nico de Jong

Het lijkt of we hierboven twee soorten paddenstoelen zien, maar wat is het geval?

Linksboven zien we Geschubde inktzwammen, *Coprinus comatus*, en rechtsboven zien we Geschubde inktzwammen, *Coprinus comatus*. Beide zijn gefotografeerd op 6 november 2023 in Harderwijk. In dit geval zat er slechts een paar meter afstand tussen beide vindplaatsen, maar als dat niet het geval is, moet je er echt verstand van hebben om te weten dat het één soort is.

Soms is het ook de naam van een soort die verwarring kan zaaien. Hiernaast een Blinde bij, gefotografeerd op 27 augustus 2023. Dit insect is geen bij en het is ook niet blind. Het behoort tot de Zweefvliegen, dus tot de orde Vliegen en Muggen, ook wel aangeduid als

Tweevleugeligen. De aanduiding 'blind' heeft ermee te maken dat deze vlieg zich heeft vermomd als bij. Wie niet goed kijkt, zoals veel predatoren doen,

denkt te maken te hebben met een insect dat of lelijk kan steken of ontzettend vies smaakt. Geen van twee is waar. Dit noemen we mimicry.

Indien onbestelbaar:
F. Eibrink, Operadreef 52, 3845 GP Harderwijk

Inhoud

Van de bestuurstafel	2
Bestuur en Werkgroepen	3
Insect van het jaar 2023	4
Minicursussen	4
Contributie 2024	4
Periodiek schenken	5
In Memoriam	5
Amfibieënoverzetactie 2023	6
Verslagen	6
Werkgroepen	8
Vakantiekiekjes	9
Excursies en avonden	9
Canon van de natuur	14
Enkele opvallende waarnemingen	15
Agenda	16

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging
Afdeling Noordwest-Veluwe
Opgericht 10 mei 1971
Secr.: secretaris@noordwestveluwe.knnv.nl
Schaapskamp 9
3849 PS Hierden
KNNV-website: www.knnv.nl/noordwestveluwe

Agenda

Maand

januari

zaterdag	6	Landschapsbeheer
zaterdag	13	Nieuwjaarswandeling
zaterdag	13	Nieuwjaarsbijeenkomst
dinsdag	16	Coördinatorenoverleg
dinsdag	23	Fotografiewerkgroep avond
woensdag	24	Op zoek naar de eitjes van de Sleedoornpage
zaterdag	27	Fotografiewerkgroep buiten fotograferen
zaterdag	27	Landschapsbeheer

februari

zaterdag	3	Vogelexcursie Delta Schuitenbeek
donderdag	8	Lezing Staverdense Leemputten
vrijdag	9	Lezing Bijeneters in Nederland en Europa
woensdag	14	Wandelen met oog voor de natuur: Sonnevanckpad
zaterdag	17	Landschapsbeheer
zaterdag	24	Jaarvergadering
dinsdag	27	Fotografiewerkgroep avond
donderdag	29	Minicursus Knoppen en twijgen avond

maart

zaterdag	2	Minicursus Knoppen en twijgen excursie
zaterdag	2	Landelijke Vlinderdag
zaterdag	2	Fotografiewerkgroep buiten fotograferen
zaterdag	9	Vogelexcursie IJmuiden e.o.
woensdag	13	Wandelen met oog voor de natuur: Ermelose bos en heide
donderdag	14	Minicursus Amfibieën avond
zaterdag	16	Minicursus Amfibieën excursie
dinsdag	26	Fotografiewerkgroep avond

april

zaterdag	6	Vroege vogelexcursie Oldenaller
zaterdag	6	Plantenexcursie: Geelsterren langs de IJssel
woensdag	10	Wandelen met oog voor de natuur: Speulder- en Spriederbos
woensdag	10	Insectenlezing: Het gigasucces van de zespootjes
donderdag	11	Fietsexcursie op zoek naar Steenuiltjes
zaterdag	13	Plantenexcursie Oldenaller Klompenpad
maandag	15	Minicursus Spinnen avond
zaterdag	20	Minicursus Spinnen excursie